

ШТРИХИ ДО БІОГРАФІЇ БОГДАНА ҐЕРУЛЯКА, УКРАЇНСЬКОГО АРХІТЕКТОРА

Богдан Ґеруляк народився в центральній Польщі в містечку неподалік курорту Буско Здруй. Батько його учителював в окружній державній школі. Родом був з Городенки, походив з родини Шухевичів. Матір народилася в тодішньому Станіславові, якийсь час учителювала на Волині.

Богданові було трохи більше чотирьох років, коли 1 вересня 1939-го почалася війна. На четвертий рік війни життя для родини стало небезпечним, і вони переїхала до Станіслава. З наближенням фронту перебралися до Криничі, згодом у західну Словаччину і далі до Баварії. Закінчення війни зустріли в Мюнхені. Наступні п'ять років жили в цьому місті, а також в українському середовищі в Міттенвальді, де Богдан закінчив п'ять класів гімназії.

Згодом сім'я переїхала до Америки. Спершу до Нью Йорку, а потім до Шікаго. В цьому місті Богдан Ґеруляк закінчив середню школу. Отримавши диплом архітектора після завершення навчання в Іллінойському університеті, записався до старшинської школи військово-морського флоту. І в скорому часі опинився на авіаносці який курсував у Тихому океані від Алеутів до побережжя В'єтнаму.

Оскільки Богдан віддавав самостійно вивчав японську мову, ВМФ відрахував його до Японії. Це був напружений період Холодної війни з Советським Союзом.

Після п'яти років служби на флоті Богдан вирішив демобілізуватися. Залишаючись в резерві, він планував вступити до Токійського університету. Після двох років навчання отримав диплом Шуші – мастера інженерії. Його записали на докторську програму, хоча вважав що архітекторові це непотрібно – Богдан планував податися в будівельну індустрію. Але згодом, коли продовжував навчатися в інших університетах, то усвідомив свою помилку. Але на той час уже вирішив покинути Японію та подорожувати до Європи через країни південної Азії – молодого спеціаліста дуже цікавила тамтешня архітектура, яку планував фотографувати.

За час перебування в Японії Б. Ґеруляк зібрав багатий матеріал про архітектуру цієї країни. Отож вирішив відвідувати курси про сучасну і традиційно-історичну архітектуру різних частин Японії в Софія (Джочі) Університеті в центрі Токіа. Згодом, коли вже працював у Нью-Йорку, продовжував відвідувати курси Далеко-Східної архітектури в Нью Скул (Нова Школа) Університеті, майже через 25 років, з тією різницею, що, крім Японії, готував лекції з історичної архітектури Кореї, Китаю та Індії, використовуючи матеріали з тривалої подорожі через Південну Азію.

Після десятирічної відсутності, прибув до Америки до родичів у Шікаго, але

жити вирішив в Нью-Йорку. Перша праця в архітектурному бюро була в ательє Марселя Броєра, а відтак в різних архітектурних бюрох Менгетена, навіть в японській компанії з проєктами по всій Америці.

2001 року, коли працював у бюро в першій вежі Світового Центру Торгівлі, літак терористів зруйнував кілька поверхів **вище**. З будинку вдалося вийти, але не всім його колегам.

Коли Україна стала незалежною державою, її новий уряд мав дуже складну проблему Менгетена – бракувало власних будинків для дипломатів, оскільки росія привласнила все закордонне майно СССР. Україні виділили тільки 5-й поверх у великому будинку в Менгетені, який належав советському союзу. Українська громада в США ентузіастично взялася збирати кошти для придбання окремої будівлі. Зібраних фондів було достатньо лише для купівлі не зовсім нового будинку поблизу ООН.

У той час близька знайома Богдана Ґеруляка попросила його дати професійну оцінку споруді, оскільки віддавна шукала відповідного будинку для українського Консульства. Вона знайшла дві будівлі неподалік ООН з помірними цінами. Таким чином, архітектор Ґеруляк опинився в середовищі дипломатів. І врешті-решт вирішив зайнятися проєктом українського Консульства, а відтак будівлі Представництва України в ООН. Успішне завершення проєкту по суті стало епохальною подією в історії Америки – міський уряд Нью-Йорка вперше одержав пляни нової Європейської Держави – України.

Перебудова будівлі для Консульства тривала понад три роки. Праця була документована в детальних описах. Генеральний консул подав до МЗС України офіційну заяву та повідомлення про багаторічну безкоштовну працю будівельника та архітектора Богдана Ґеруляка. Міністерство дипломатично промовчало. Можливо, не хотіло визнати, що українська громада все оплатила і що всі працювали безоплатно.

Збігли роки, однак в українському міністерстві не дійшли до висновку, що потрібна історія появи в США власних будинків Української держави. Всі документи залишилися в архівах американського архітектора Богдана Ґеруляка. Слід наголосити, що він був активним членом Товариства Українських Інженерів в Америці, а також останнім редактором журналу ТУІА. Мав близькі знайомства в інших українських організаціях, які зверталися за консультаціями через архітектурні проблеми: НТШ, яке мало серйозну сутичку із будівничим; УВАН, коли виникли інтер'єрні складнощі, коли постала загроза безпеці самої будівлі Академії – за її стіною споруджували майже хмародер. У всіх

професійних порадах ніколи не заходила мова про якусь оплату, оскільки це були громадські установи.

Також можна згадати історію спорудження пам'ятника полеглим упівцям. Микола Лебедь, президент «Прологу», попросив Богдана Ґеруляка зайнятися проєктом, його дизайн виконав маляр Доманік. Ґеруляк підготував необхідні пляни, особисто вибирав граніт у Вермонті та постійно наглядав за будовою. Величний пам'ятник у формі хреста заслуги УПА став домінуючим центром великого кладовища в Баунд Брук у Нью Джерсі.

Варто також згадати про драматичні обставини, свідком яких став Богдан Ґеруляк і які мали далекосяжні наслідки для України в дипломатичному світі. Міністр Анатолій Зленко, з яким Богдан Ґеруляк подружився під час будівництва Постійного Представництва України в ООН, написав спогади, які були видані українською мовою в Києві 2004 року і наступного – російською. Марта Скорупська, дружина Богдана Ґеруляка, саме тоді закінчила переклад «Історії України-Руси» Михайла Грушевського і дістала офіційне замовлення від МЗС України на переклад книжки А. Зленка англійською мовою. Прикметно, що в ній автор описав способи й методи, які росія використовує для поширення в дипломатичному світі дезінформації про Україну і як важко боротися з російською брехнею. Переклад половини книжки уже був завершений, коли пані Скорупська одержала повідомлення від МЗС України негайно припинити працю. Для неї це був шок. Стало зрозуміло: книжка-документ А. Зленка мовою світу (англійською), стала б своєрідним вибуховим матеріалом для росії, тож вона долучилася до зупинки перекладу...

Анатолій Зленко помер у Києві того ж року і місяця, що й Марта Скорупська в Америці. Справа перекладу зависла в повітрі, але як у добрій містерії – не закінчена. Праця А. Зленка – це документальне пояснення багатьох подій, які сьогодні продовжуються у більш жакливій формі.

